

Vyhlašujeme 20. ročník soutěže ROMANO SUNO

CO JE ROMANO SUNO?

Romano suno (Romský sen) je soutěž pro děti a mladé dospělé v romštině. Cílem Romano suna je podpořit užívání romštiny u nejmladší generace, dát jim příležitost použít romštinu tvůrčím způsobem a veřejně. Pro romské i neromské děti, které romsky nehovoří, avšak soutěže se chtějí účastnit, mohou na námět vybraných textů vytvořit obrázek a účastnit se tak soutěže v její výtvarné kategorii.

Soutěž je otevřena pro děti ze základních a středních škol. Literární část soutěže je už druhým rokem otevřena také pro dospělé.

JAKÁ JSOU SOUTĚŽNÍ TÉMATA PRO LITERÁRNÍ A AUDIOVIZUÁLNÍ KATEGORII?

1. **Soske som rado pro svetos/** Proč jsem rád na světě
2. **Hin laches, te e famel'ija bari?** / Je dobré mít velkou rodinu?
3. **Miro suno** / Můj sen
4. **Sostar ačhil'om zoraleder** / Co tě nezabije, to tě posílí
5. **So šaj o gadže sikh'on le Romendar? A so amen lendar?** / V čem by si mohli vzít „Češi“ z Romů příklad a naopak my od nich?

LITERÁRNÍ KATEGORIE

Hlavní soutěžní kategorií Romano suna je kategorie literární. S písemnou formou romštiny se děti setkávají minimálně. O to je pro ně vlastní psaní v romštině těžší. Proto tyto příspěvky oceňujeme nejvíce.

- Nejde o to, aby byl příspěvek perfektní, ale o to zkusit se vyjádřit v romštině. Proto není proti pravidlům nechat si s textem v romštině pomoci od někoho, kdo zná jazyk lépe.
- Příspěvky mohou být v próze i ve formě básně.
- Uvítáme, pokud soutěžící zašlou spolu s romským textem také český překlad.

AUDIOVIZUÁLNÍ KATEGORIE ANEB KATEGORIE MLUVENÉHO SLOVA

Pro ty děti a mladé dospělé, kteří romsky umí, ale psaní v romštině je nepřítahuje, je připravena kategorie mluveného slova. Děti se mohou natočit na telefon nebo na foťák a pořídit tak buď jen zvukový záznam, anebo video se svým vyprávěním v romštině. Příspěvek může mít formu monologu, rozhovoru, reportáže, scénky.

- V této kategorii mohou soutěžit také skupiny dětí. Ne však větší než 3 děti.
- Nahrávka musí být v romštině a musí jí být rozumět!
- Nahrávka nemůže být delší než 3 minuty.
- Pozor: Do soutěže nepřijímáme písničky!

VÝTVARNÁ KATEGORIE

Zde se mohou účastnit také děti, které romsky nehovoří. Výběr techniky ponecháváme zcela na účastnících samotných. Obrázky prosím opatřete jménem soutěžícího a názvem obrázku, text, ze kterého obrázek vychází, i když povinné údaje, viz výše, budete posílat zvlášť.

POZOR! POZOR! Ve výtvarné kategorii letos nebudou děti malovat podle navržených témat, ale podle vybraných textů, viz níže a na webu Nové školy. Porota letos přednostně ocení práce, které budou ilustracemi vybraných textů anebo jimi inspirovány.

V ROMANO SUNU SE SOUTĚŽÍ V PĚTI VĚKOVÝCH KATEGORIÍCH

- 1. - 3. ročník ZŠ
- 4. - 6. ročník ZŠ
- 7. - 9. ročník ZŠ
- střední škola
- Dospělí (pouze literární část)

Své příspěvky na daná témata anebo na svá vlastní mohou letos druhým rokem také **dospělí**. Myslíme na učitele, asistenty, pracovníky volnočasových klubů, na tety, babičky, strýce a všechny ty z vás, kteří dětem pomáháte s jejich texty, máte přitom mnoho nápadů, vlastní vzpomínky a asociace.

JAK SOUTĚŽ PROBÍHÁ:

Všechny příspěvky projdou rukama odborné poroty, která vybere příspěvky k ocenění. Tyto příspěvky budou publikovány ve sborníku Romano suno 2017 a na webu Nové školy, o.p.s. O nominaci se soutěžící anebo v případě dětí jejich kontaktní osoby dozvědí do konce října. Nominovaní obdrží v průběhu listopadu dopis s pozváním na slavnostní vyhlášení vítězů Romano suna, které se bude konat v první půli prosince v Praze a kde děti obdrží vítězné ceny.

PRAVIDLA PRO ÚČASTNÍKY SOUTĚŽE:

- Uzávěrka soutěže je **30. června 2017**.
- Ke každému příspěvku do soutěže musí být uvedeny následující údaje:
 - **jméno autora**
 - **školní ročník u žáků, u ostatních věk**
 - **adresa školy nebo organizace, ze které děti příspěvek posílají, resp. vlastní adresa v případě dospělých účastníků**
 - **jméno, telefon a mail (v případě dětí na kontaktní osobu)**
 - **název příspěvku a soutěžní téma.**
- Příspěvky zasílejte elektronicky na marie.borkovcova@novaskolaops.cz nebo poštou (**Nová škola, o.p.s, Křížíkova 344/6, 186 00 – Praha 8**).
- Každý soutěžící může zaslat do soutěže více svých příspěvků i v rámci jedné soutěžní kategorie.
- Účastí v soutěži každý účastník souhlasí s tím, že organizátor soutěže Nová škola o.p.s. je oprávněn jakkoli nakládat se zaslаныmi příspěvky.
- Soutěžící v kategorii mluveného slova musí odevzdat také podepsaný formulář svolení se zveřejněním (pošleme vám ho po obracezení vyšich videí).

Více informací o soutěži najdete na www.novaskolaops.cz. Na tomto webu najdete také videopozvánku do soutěže v romštině pro děti. Vřele vás i děti také zveme do skupiny přátel Romano suna: **Romano suno – Aven andre na Facebooku**.

S dotazy o soutěži i o romštině se neváhejte obracet na Mášu Bořkovcovou (777 940 990) anebo mailem na marie.borkovcova@novaskolaops.cz.

VÝTVARNÁ ČÁST SOUTĚŽE: TEXTY PRO INSPIRACI ČI ILUSTRACI

Přečtěte texty dětem a nechte je si vybrat, podle jaké textu chtějí svůj obrázek malovat.

David Lakatoš, 15 let, ZvŠ Chlumeč (Romano suno 1997)

Naše koně

Už mnoho let máme doma koně a jsme rádi, že je máme. Chová je můj děda a když nejsem ve škole, tak mu pomáhám i já. Tahle práce mě baví. Jezdím pro krmení a pomáhám dědovi se slámou, hnojem a se senem. Můj děda mi za to dává peníze. Máme čtyři koně, dva hřebce a dvě kobyly. Vedle domu máme stáj a za domem máme pro koně výběh. Na koních se vozíme, jezdíme na nich okolo lesa, po polích. Můj děda na koních nejedí, protože na nich jezdíme my – můj táta a já. Někdy je zapřaháme k vozu. A co dáváme koním jíst: v zimě oves, slámu, jetel, v létě zelený jetel nebo trávu. Minulý rok se nám narodilo hříbě, ale děda ho prodal spolu s matkou. Místo něho mi koupil konička, kterého jsem měl jeden rok. Potom malého koníka prodal a koupil mi velkého koně.

Koně mám velmi rád a za pět let bych je rád sám choval. Děkuji svému dědovi, že mne učil pracovat, že se o ně starám.

Helena Čajkovská, 14 let, ZvŠ Praha (Romano suno 1997)

Žaneta

Jednoho dne k nám domů přišla mladá dívka. Byli jsme rádi, protože jsme se dozvěděli, že to je naše sestra Žaneta. Neviděli jsme ji patnáct let. Stalo se to takhle: Když byla holčička, byla moc nemocná a byla dlouho v nemocnici. Bylo nás mnoho v malém bytě a Žaneta byla často po nemocnicích. To se stalo za komunistů. Když šla naše maminka za Žanetou do nemocnice, doktoři jí řekli, že ji nemůže vidět, protože je moc nemocná. Ale ona už v nemocnici nebyla, byla v dětském domově. Řekli matce, že jí pošlou telegram, až bude moci za Žanetou přijít. Rodiče čekali dva měsíce, dokud nedošel dopis, že Žanetku adoptovali. Rodiče ji hledali, ale nikde, ani na výboru se nedozvěděli, kde naše sestra je. No a jednou odpoledne někdo klepe na dveře. Šli jsme otevřít, ve dveřích stály dvě dívky. Jedna se ptá, jestli tu bydlí rodina Mirgových. Maminka se zeptala, co je zač a ona řekla, že se jmenuje Žaneta Mirgová. Všichni jsme zůstali jako opaření. Matka omdlela, když uslyšela, že to je její malá holčička Žanetka. Všichni jsme byli moc rádi a bylo nám dobře u srdce, že jsme naši sestru našli. Od toho dne s námi bydlí a všichni se máme rádi.

Michala Holubová, 12 let, DD a SpŠ, Pardubice (Romano suno 2002)

Babička

Všechno se chystá na Vánoce. Výlohy obchodů jsou vyzdobené. Lidé kupují dárky, všude je slyšet koledy. Ale naše rodina nemá náladu něco dělat. Začátkem prosince nám umřela babička. Nikdo tomu nechtěl věřit a nejvíc byl zničený můj otec. Byla to jeho maminka. Nemohl uvěřit, že mu navždy odešla. Byla nemocná a odvezli jsme ji do nemocnice. Myslela jsem, že už půjde domů, ale dostali jsme telegram, že zemřela. Hned ten den jsme začali vartovat. Sjela se celá naše rodina. Každou noc jsme všichni seděli v babiččině pokoji. Babička bývala veselá, takže my všichni jsme se tady bavili. Jedlo se, pilo a mysleli jsme na babičku. Vyprávěli jsme si, co prožila. Mládí vartovali celou noc až do pohřbu. My děti jsme chodily spát až pozdě večer. Celý týden jsem chodila jen do školy, večer jsem se nezdržovala venku, takže jsem nebyla unavená a hlídali jsme pak celou noc až do rána. Třetí den jsme babičku pochovali. U Romů je to tak. Vartování je náš zvyk. Dodržují to všichni Romové. Ten den jsme babičku pochovali. Babičku jsme oblékli do krásných šatů, do rakve jsme jí uložili

všechno, co měla ráda. Dali jsme jí sukně i blůzu, náušnice, prsten, peníze, cigarety, kávu – ona ráda pila kávu.

Na hřbitově hrála romská muzika a hráli všechny babiččiny oblíbené písničky. Naši Romové ji doprovodili až ke hrobu, aby ji pak spustili dolů. Ten den byl strašně žalostný. Tatínek chodí v černém, nosí smutek. Musí žít bez babičky. Babička prožila těžký život. Dlouhé roky strávila v koncentráku. Byla hodná, nebyla lakomá. Všichni věříme, že babička je teď v nebi a jednou se s ní sejdeme.

Pavel Mica, 11 let, ZŠ Brno (Romano suno 2002)

Naše opice Girra

Jednou se naši dohodli, že pojedeme na dovolenou k moři. Všichni jsme nasedli do auta a jedeme. Jak tak jedem, tatínek do něčeho narazil. Rodiče si z toho nic nedělali. Byla to nějaká opička. Dojeli jsme k moři. Tatínek s maminkou šli objednat hotel a my se šli projít. Když jsme byli venku, viděli jsme tu opici. Moc jsem ji chtěl, tak jsem se zeptal maminky, jestli si ji mohu nechat. Přemýšlel jsem, jaké jí dám jméno. Napadlo mne, že Girra. Girra s námi byla celý týden. A když jsme jeli domů, vzali jsme s sebou i Girru.

Můj bratr Marek hraje hokej, tak spolu na dvoře brusíme, aby hrál dobře. Máme i hokejky a puk a Girra teď hrála s námi. Dal jsem jí na nohy brusle a ona bruslila s námi. A Girra hrála líp než my s bratrem! Když byl zápas, šli se s námi rodiče podívat, jak to Markovi jde. Hrál tým FC Romové a FC Gádžové. Gádžové hráli lépe než Romové. Vyhrávali 3:1, ale Marka faulovali, upadl a zlomil si nohu. Zápas přenášela televize a Girra se na to koukala. Když viděla, jak hrajeme, chtěla nám taky pomoc vyhrát. Dali jí na nohy brusle, helmu na hlavu a hokejku. Začali jsme hrát s opicí. Všichni lidi se začali smát, kdo to hraje. Opice hrála moc hezky. Na bruslích uměla líp než my. Na drese měla číslo 10 a hrála tak dobře, že jsme vyhráli. Romové 10:5 nad gádži. A všechny góly dala Girra. Tatínek a maminka měli ohromnou radost, že jsme vyhráli. Všichni nám hodně tleskali a nejvíc maminka s tatínkem. FC Romové – 10:5

Ladislav Tulej, 2. ročník, Klub Zeferino, Valašské Meziříčí (Romano suno 2013)

Kdy jsem se nejvíc bál

Jmenuji se Ladislav Tulej a je mi 9 let. Rád bych vám napsal o svém zážitku, co se mi jednou stalo na Mikuláše.

Venku sněžilo a my všichni čekali v klubu Zeferino na Mikuláše. Já si ani nemyslel, že se budu tak moc bát. Když dorazil Mikuláš do klubu, smál jsem se. Ale když přišli čerti, přišel na mě takový strach, že jsem nevěděl, co mám dělat. Ti čerti byli tři, ale opravdu strašní. Čerti se pak vyptávali tety, kdo zlobil. A já jsem, než ten Mikuláš přišel, zlobil opravdu hodně. Teta řekla, že já. Čerti se mě snažili nacpat do pytle. Tak příšerně jsem se nikdy nebál. Plakal jsem, ale čerti mě nepouštěli. Nakonec mě zachránil anděl. Ten byl nejhodnější. Pověděl jsem jim básničku a dostal hodně dobrot.

Jsem rád, že tam anděl byl. Hodně jsem se bál, že si mě opravdu vezmou do pekla!

Romano suno 2017 je realizováno díky podpoře Úřadu vlády ČR v rámci dotačního programu „Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků pro rok 2017.“